

Co to bylo za vola

Po 17. listopadu 1989 bylo možné před některými obchody vidět hloučky lidí pozorně hledících do výlohy. Ve výloze byl televizor a na něm běžela některá ze tří ukázek. Buď to to byly záběry z potlačení demonstrace na Národní třídě, zarámované větou: "Máme holé ruce!", nebo to byl projev Milouše Jakeše ze 17. července 1989 na Červeném Hrádku proslavený slovy "jako kůl v plotě". Anebo to byl záznam brutálního projevu soudruha Miroslava Štěpána ke zcela zaplněnému sálu v Paláci kultury dne 1. srpna 1989. Záznam končil slovy soudruha Štěpána, která mikrofon neplánovaně zachytil: „To by mě zajímalo, co to bylo za vola.“

Pro nás je teď zajímavá třetí nahrávka, protože ten vůl, o kterého se zajímal soudruh Štěpán, byl sofsemista Honza Pavelka.

Na Honzu Pavelku si asi mnozí pamatujete, byla to mimořádná osobnost. Měl jsem smutnou příležitost se pořádně zamyslet nad tím, čím vynikal, když v 59 letech zemřel a jeho rodina mě požádala, abych na jeho pohřbu promluvil. (Na pohřbu byla i jedna členka redakční rady PMFA, díky níž se ten proslov objevil v časopise a můžete se na něj podívat do jejich digitálního archivu dml.cz/bitstream/handle/10338.dmlcz/141843/PokrokyMFA_53-2008-1_9.pdf (https://dml.cz/bitstream/handle/10338.dmlcz/141843/PokrokyMFA_53-2008-1_9.pdf) V pdf, které se vám otevře, je to na str. 15 pod záhlavím VZPOMÍNKA NA JANA PAVELKU).

Máte-li svou, třeba i drobnou vzpomínku na Honzu, o níž se chcete podělit, neváhejte a pošlete mi ji. Zveřejníme ji tady.

Já se teď vrátím, k tomu, co se tehdy stalo v Paláci kultury, a čemu jsem v řeči na rozloučenou věnoval jedinou větu: "Vzpomněl jsem si na chvíle, kdy projevil až neuvěřitelnou statečnost."

Bylo to tehdy obrovské shromáždění bolševiků ohlašující zostřený postup proti disidentům jako přípravu na výročí 21. srpna. „Roste drzost určitých sil, určitých lidí a my musíme přiměřeně k těmto otázkám reagovat,“ hřímal ve svém projevu Miroslav Štěpán. Velitel lidových milic se blýskl větou: „Učíme se zacházet se zbraněmi – pro nejhorší případ.“ I na chodníku před výlohou na konci listopadu 1989 jste z obrazovky televizoru mohli cítit mrazivou hrůzu vycházející z té vybičované nenávisti.

Na konci shromáždění hlasovalo o odsouzení protisocialistických živlů. Všichni byli pro, jen jediný hlas byl proti - Honza Pavelka. A soudruh Štěpán utrousil: „To by mě zajímalo, co to bylo za vola." Také si to pak zjistil.

Zkuste se do té atmosféry vžít, živě si to představit. Jak byste se zachovali na Honzově místě? Možná pocítíte hrdost nad tím, s kým jste se na SOFSEMu setkávali. Možná vám v té chvíli i po tolika letech Honza prokáže službu - pomůže vám v sobě trochu uklidit.